

Veiligheids- en Gezondheidsbulletin
Number 03/15 / 18 December 2015

Aanbevelingen naar aanleiding van het inspectieproject 'Werken op hoogte'

Inleiding

In september 2013 is het project 'Werken op hoogte' officieel van start gegaan. Sindsdien zijn alle mijnondernemingen in de E&P-industrie meerdere malen gecontroleerd op de onderwerpen van dit project. Hierbij is er aandacht besteed aan werkzaamheden op hoogte (steigers, bordessen, ladders). Daarnaast is nagegaan hoe de mijnondernemingen omgaan met incidenten en in hoeverre hier lering uit wordt getrokken.

Uit analyse van (aan SodM) gemelde ongevallen en voorvallen in de mijnbouwindustrie (periode 2008-2012) blijkt dat de onderwerpen uit dit project de nodige aandacht verdienen. In de genoemde periode hebben zich 26 ongevallen voorgedaan, welke direct te relateren zijn aan de onderwerpen uit dit project. Twee van deze ongevallen waren potentieel fataal (valhoogte ≥ 8 m.). Daarnaast hebben zich 54 voorvallen ('near misses') voorgedaan, waarvan 45 als gevolg van vallende voorwerpen.

Uit rapportages van TNO¹ en i-SZW² blijkt dat ongeveer 25% van de jaarlijkse dodelijke arbeidsslachtoffers in Nederland overlijdt aan (de gevolgen van) een val van hoogte.

Doel van het project

'Door middel van inspecties en overleg vaststellen of risico's (binnen de scope van dit inspectieproject) goed zijn geïdentificeerd en of de juiste beheersmaatregelen zijn getroffen om deze risico's te minimaliseren. Door middel van communicatie van de verschillende observaties vervolgens de mijnondernemingen c.q. de branchevereniging stimuleren om tekortkomingen te rectificeren en al het personeel hierop attent te maken om zo meer 'commitment' en 'ownership' bij het personeel (op alle niveaus in de organisatie) te bewerkstelligen.'

Uitvoering van het project

Tijdens het door SodM uitgevoerde inspectieproject 'werken op hoogte' zijn bij vrijwel alle mijnondernemingen tekortkomingen geconstateerd. SodM heeft daarom aandachtspunten en aanbevelingen voor deze tekortkomingen geformuleerd en deze met de branchevereniging Nogepa besproken middels een presentatie aan de hoofden van de mijnbouwinstallaties en een eindpresentatie aan het Health & Safety-Comité.

Effect van toezicht

Het inspectieproject 'Werken op hoogte' is reeds eerder uitgevoerd in 2004 en 2006. De aandachtspunten, welke destijds 'slecht' scoorden zijn herhaald, daarbij aangevuld met nieuwe aspecten. Niet alleen is de arbeidsomstandighedenwetgeving veranderd, maar ook de van toepassing zijnde richtlijnen. Zo is in 2014 de nieuwe Richtlijn Steigers van kracht geworden. Een één- op- één-vergelijking tussen de verschillende inspectieprojecten is derhalve niet mogelijk.

¹ <http://www.monitorarbeid.tno.nl/publicaties/publicaties?type=&subject=100047&term>

² http://www.inspectieszw.nl/Images/Arbeidsongevallenrapport-jaar-2013_tcm335-350424.pdf

Aandachtspunten

Uit de uitgevoerde inspecties blijkt dat noch de mijnondernemingen, noch de eventueel gebruikte onderhoudscontractor, zelf de kennis van steigerbouw in huis hebben. Daarom besteden ze de steigerbouwactiviteiten uit aan een daarin gespecialiseerd steigerbouwbedrijf. De betreffende mijnonderneming, of hun eventueel gebruikte onderhoudscontractor, is in dit geval de *opdrachtgever* naar het steigerbouwbedrijf.

Op basis van bepalingen in de Arbeidsomstandighedenwetgeving dient er na de bouw van een steiger, maar *vóór* ingebruikname van die steiger, een overdracht plaats te vinden tussen de *steigerbouwer* en de *steigergebruiker*. Tijdens de uitvoering van het project is gebleken dat deze overdracht in veel gevallen niet of onvoldoende plaatsvindt.

Op mijnbouwwerken maken vele gebruikers gebruik van dezelfde steiger. De meeste gebruikers zijn subcontractors, ingehuurd door de mijnonderneming zelf, of door hun onderhoudscontractor. Het is dan in de praktijk vrijwel onmogelijk (en ook onwenselijk) om meerdere (gedegen) overdrachtmomenten tussen *steigerbouwer* en iedere *steigergebruiker* afzonderlijk plaats te laten vinden en daarvan telkens een administratie bij te houden.

Gezien de coördinerende rol die de mijnondernemingen hebben ten aanzien van de veiligheid op de arbeidsplaats (in het kader van artikel 2.42 lid 3 van het Arbobesluit), acht SodM het belangrijk dat mijnondernemingen de overdracht van steigers coördineren. De mijnonderneming zou bijvoorbeeld zorg kunnen dragen voor een goed opgeleid persoon (een eigen werknemer of ingehuurd via de onderhoudscontractor), die namens alle steiger gebruikers een gedegen overdrachtsprocedure uit kan voeren. Uit oogpunt van onafhankelijkheid dient deze persoon uiteraard niet in dienst te zijn van steigerbouwbedrijf dat de steiger heeft gebouwd.

De mijnondernemingen onderzoeken hun incidenten goed. Geleerde lessen worden binnen de organisatie gedeeld middels 'safety flashes' en 'HSE-alerts'. SodM ziet mogelijkheden ter verbetering door de geleerde lessen niet alleen binnen de eigen organisatie te verspreiden, maar dit industrie-breed te delen met collega's op alle niveaus in de organisatie. HSE Life Unio zou hier een vooraanstaande rol in kunnen spelen.

Aanbevelingen van SodM aan de mijnondernemingen

- Leidraad 'steigerbouw op mijnbouwwerken offshore' actualiseren; met daarbij aandacht voor:
 - overdrachtsprocedure, toezicht en inspectie;
 - redden en evacuatie van slachtoffers;
 - 'suspension trauma' (hangtrauma)³;
 - blokkade van IR- / UV-detection, deluge;
 - markeren en afzetten van gevaren;
 - ongecertificeerd (klim-)materiaal;
 - traditioneel steigerbouw vs systeembouw (voor- en nadelen).
- Delen van incidenten tussen de mijnondernemingen, -en niet alleen op Health & Safety-comité niveau, maar juist ook op de werkvloer.

Opvolging

De aspecten uit dit inspectieproject zullen worden toegevoegd aan de inspectielijsten van de projecten 'thermometerinspecties', 'rigininspecties' en 'Wabo/Barmm-inspecties'. SodM zal de opvolging en voortgang van de aanbevelingen monitoren d.m.v. inspecties en contacten met de brancheorganisatie. Daarnaast zal SodM meer tijd vrijmaken voor onderzoek van kritische voorvallen en ongevallen.

Staatstoezicht op de Mijnen is niet aansprakelijk voor onjuiste vermelding van de gegeven informatie en eventueel daaruit vloeiende schade, materieel of immaterieel. De informatie mag alleen worden gebruikt door lezers voor eigen gebruik. De inhoud van dit nieuwsbulletin mag op geen enkele wijze worden gereproduceerd zonder voorafgaande toestemming, hetzij via print en/of elektronische wijze, van de auteursrechthebbende van dit VG-bulletin. Noot: Het VG-bulletin is een uitgave van Staatstoezicht op de Mijnen. Voor vragen of reacties kunt u contact met ons opnemen via telefoonnummer 070-3798418. E-mail: sodm@minez.nl. Website: www.sodm.nl

³ <http://www.hse.gov.uk/research/rrpdf/rr708.pdf>